

CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE IAȘI

CURTEA DE ARBITRAJ

REGULI DE PROCEDURĂ ARBITRALĂ

CAPITOLUL I DISPOZIȚII GENERALE

Art. 1. Obiectul Regulilor de procedură arbitrală

Regulile de procedură arbitrală se aplică în arbitrajul intern și internațional organizat de Curtea de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie Iași (denumită în continuare Curtea de Arbitraj).

Art. 2. Temeiul juridic al Regulilor de procedură arbitrală

Regulile de procedură arbitrală sunt adoptate în conformitate cu dispozițiile art. 29 alin. (5) din Legea camerelor de comerț din România, în baza Regulamentului de organizare și funcționare al Curții de Arbitraj, a dispozițiilor Codului de procedură civilă, în măsura în care prezentele Reguli de procedură arbitrală, denumite în continuare Reguli, nu dispun altfel.

Art. 3. Competența Curții de Arbitraj

(1) Curtea de Arbitraj organizează și administrează soluționarea litigiilor interne și internaționale, pe calea arbitrajului instituționalizat, dacă părțile au încheiat, în acest sens, o convenție arbitrală și au sesizat această Curte în condițiile prezentelor Reguli.

(2) Litigiu arbitral, în înțelesul prezentelor Reguli, este orice litigiu izvorând dintr-un contract sau în legătură cu contractul, inclusiv referitor la încheierea, interpretarea, executarea sau desființarea lui, ca și din alte raporturi juridice arbitrabile.

(3) Litigiul este intern când părțile au naționalitatea sau cetățenia română, iar raportul juridic nu conține elemente de extraneitate care să pună în discuție aplicarea legii străine.

(4) Litigiul este internațional când decurge din raporturi juridice civile cu elemente de extraneitate.

Art. 4. Capacitatea persoanelor de a încheia convenții de arbitraj

Persoanele care au capacitatea deplină de exercițiu a drepturilor pot conveni să soluționeze pe calea arbitrajului litigiile patrimoniale dintre ele, în afară de acelea care privesc drepturi asupra cărora legea nu permite a se face tranzacție.

Art. 5. Tribunalul arbitral

(1) Arbitrul unic sau după caz, totalitatea arbitrilor și supraarbitrilor investiți cu soluționarea unui litigiu determinat constituie, în sensul prezentelor Reguli, tribunalul arbitral al Curții de Arbitraj.

(2) Tribunalul arbitral constituit este abilitat să judece un litigiu determinat și să pronunțe o hotărâre definitivă, executorie și obligatorie pentru părți potrivit prezentelor Reguli.

(3) Judecarea litigiului revine exclusiv tribunalului arbitral investit.

Art. 6. Aplicarea prezentelor Reguli. Excepții

(1) În cazul în care s-a încredințat Curții de Arbitraj organizarea unui arbitraj, prin însuși acest fapt părțile au acceptat aplicarea prezentelor Reguli.

(2) Dacă odată cu încredințarea organizării arbitrajului, părțile au optat, în scris, pentru alte norme

de procedură, Colegiul Curții de Arbitraj, ținând seama de condițiile speței și de conținutul regulilor de procedură arbitrală indicate de părți, poate decide că pot fi aplicate și regulile alese de părți, iar acestea sunt acceptate de tribunalul arbitral.

(3) În cazul în care părțile au optat pentru aplicarea de către Curtea de Arbitraj a întregului pachet de norme de procedură ale unei alte curți de arbitraj, aplicarea acestora este posibilă numai dacă respectivele norme nu interzic explicit acest lucru.

(4) În organizarea și desfășurarea arbitrajului se vor aplica regulile de procedură ale Curții de Arbitraj în vigoare la momentul sesizării acesteia, dacă părțile nu au convenit altfel.

Art. 7. Principiile procedurii arbitrate

(1) Tribunalul arbitral își exercită prerogativele și își îndeplinește misiunea în conformitate cu dispozițiile art. 21 alin. (1)-(3) din Constituția României, republicată, și art. 6 alin. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul la un proces echitabil și într-un timp rezonabil, precum și dreptul la un tribunal independent și imparțial.

(2) În întreaga procedură arbitrală trebuie să se asigure părților, sub sancțiunea nulității hotărârii arbitrale, egalitatea de tratament, respectarea dreptului de apărare și a principiului contradictorialității.

(3) Dosarul litigiului este confidențial. Nicio persoană, în afara celor implicate în desfășurarea litigiului respectiv, nu are acces la dosar fără acordul scris al părților.

(4) Curtea de Arbitraj, tribunalul arbitral, precum și personalul Camerei de Comerț și Industrie Iași au obligația să asigure confidențialitatea arbitrajului, neavând dreptul de a publica sau a divulga datele de care iau cunoștință în îndeplinirea atribuțiilor ce le revin, fără a avea încuviințarea părților.

(5) Hotărârile arbitrale pot fi publicate integral numai cu acordul părților. Ele pot fi însă publicate parțial ori în rezumat sau comentate sub aspectul problemelor de drept ivite, în reviste, lucrări ori culegeri de practică arbitrală, fără a se da numele sau denumirea părților ori date care ar putea prejudicia interesele lor.

(6) Președintele Curții de Arbitraj poate autoriza, de la caz la caz, cercetarea dosarelor în scopuri științifice sau de documentare după rămânerea definitivă a hotărârilor arbitrale.

(7) Părțile au îndatorirea să-și exercite drepturile procedurale prevăzute în prezentele Reguli și în celelalte norme de procedură aplicabile cu bună-credință și potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute. Ele au obligația să coopereze cu tribunalul arbitral pentru desfășurarea corespunzătoare a litigiului și pentru finalizarea acestuia în termenul stabilit.

(8) Procedura arbitrală nu este condiționată de îndeplinirea de către părți a unei proceduri prealabile de mediere sau conciliere.

(9) În orice stadiu al litigiului, tribunalul arbitral va încerca soluționarea acestuia pe baza înțelegerii părților.

CAPITOLUL II CONVENȚIA ARBITRALĂ

Art. 8. Formele convenției arbitrale

(1) Convenția arbitrală se încheie în scris, fie sub forma unei clauze compromisorii, înscrisă în contractul principal, fie sub forma unei înțelegeri de sine stătătoare, denumită compromis.

(2) Prin clauza compromisorie părțile convin ca litigiile ce se vor naște din contractul în care ea este inserată sau în legătură cu acesta să fie soluționate pe calea arbitrajului.

(3) Validitatea clauzei compromisorii este independentă de valabilitatea contractului în care a fost înscrisă.

(4) Prin compromis, părțile convin ca un litigiu ivit între ele să fie soluționat pe calea arbitrajului, arătându-se obiectul litigiului.

(5) Modelele de clauză compromisorie și de compromis recomandate de Curtea de Arbitraj sunt cuprinse în Anexa 1 și respectiv 2 la prezentele Reguli.

(6) Convenția arbitrală poate rezulta și din introducerea de către reclamant a unei cereri de arbitraj și acceptarea pârâtului ca această cerere să fie soluționată de Curtea de Arbitraj.

Art. 9. Încheierea convenției arbitrale de către stat și autoritățile publice

(1) Statul și autoritățile publice au facultatea de a încheia convenții arbitrale numai dacă sunt

autorizate prin lege sau prin convenții internaționale la care România este parte.

(2) Persoanele juridice de drept public care au în obiectul lor de activitate și activități economice au facultatea de a încheia convenții arbitrale, în afară de cazul în care legea ori actul lor de înființare sau de organizare prevede altfel.

Art. 10. Efectele convenției arbitrale

Încheierea convenției arbitrale exclude, pentru litigiul care face obiectul ei, competența instanțelor judecătorești, conferind competență tribunalului arbitral.

CAPITOLUL III CONSTITUIREA TRIBUNALULUI ARBITRAL. TERMENUL, SEDIUL ȘI LOCUL ARBITRAJULUI

Art. 11. Constituirea tribunalului arbitral

(1) Tribunalul arbitral este format fie dintr-un arbitru unic, fie din trei arbitri dintre care unul este supraarbitru, conform convenției părților.

(2) Dacă părțile nu au stabilit numărul arbitrilor, litigiul se judecă de trei arbitri, câte unul numit de fiecare dintre părți, iar al treilea - supraarbitrul - ales de cei doi arbitri iar, în caz de neînțelegere între ei, de către președintele Curții de Arbitraj.

(3) Dacă există mai mulți reclamânți sau mai mulți pârâți, părțile care au interese comune vor numi un singur arbitru. În caz de neînțelegere între părți, arbitrul comun va fi desemnat de președintele Curții de Arbitraj.

(4) Nici una dintre părți nu are dreptul să numească un arbitru în locul celeilalte părți sau să aibă mai mulți arbitri decât cealaltă parte.

Art. 12. Independența arbitrilor

Arbitrii sunt independenți și imparțiali în îndeplinirea atribuțiilor lor jurisdicționale. Ei nu sunt reprezentanții părților.

Art. 13. Numirea, revocarea și înlocuirea arbitrilor

Arbitrii sunt numiți, revocați sau înlocuiți conform convenției arbitrale și prezentelor Reguli.

Art. 14. Numirea arbitrilor

(1) Când arbitrul unic sau, după caz, arbitrii nu au fost numiți prin convenția arbitrală și nici nu s-a prevăzut modalitatea de numire a lor, constituirea tribunalului arbitraj se face după cum urmează:

a) prin cererea de arbitrare sau printr-o cerere ulterioară, reclamantul va numi un arbitru sau va propune ca litigiul să fie soluționat de un arbitru unic, arătând numele acestuia;

b) prin întâmpinare sau prin înștiințare separată adresată Curții de Arbitraj, în termen de cel mult 10 zile de la primirea cererii de arbitrare, pârâtul va numi un arbitru arătând numele acestuia sau, după caz, va răspunde la propunerea reclamantului privind soluționarea litigiului de un arbitru unic precum și la persoana acestuia.

(2) Se recomandă părților ca o dată cu numirea unui arbitru să numească și un arbitru supleant. În caz de numire și după semnarea Declarației de acceptare, arbitrul supleant va înlocui pe arbitrul titular în caz de absență a acestuia. Pentru activitatea prestată în înlocuirea titularului, supleantul are dreptul la un onorariu proporțional cu gradul de implicare în soluționarea dosarului.

(3) Proporția onorariului convenit fiecăruia va fi stabilită de cei doi arbitri, iar în caz de neînțelegere, de către președintele Curții de Arbitraj.

(4) La cererea părții, arbitrul și supleantul sunt desemnați de președintele Curții de Arbitraj.

Art. 15. Alegerea supraarbitrului

În cazul tribunalului arbitral compus din trei arbitri, cei doi arbitri numiți potrivit art. 14 vor proceda la alegerea supraarbitrului, dintre arbitrii înscriși pe listă, în termen de 5 zile de la data primirii înștiințării pe care Secretariatul Curții de Arbitraj le-a făcut-o în acest sens.

Art. 16. Declarația de acceptare

(1) În termen de 5 zile de la data când le-a fost comunicată propunerea de numire, arbitrii și

supraarbitrul vor completa și semna Declarația de acceptare, independență, imparțialitate și disponibilitate (denumită în continuare Declarația de acceptare). Declarația va putea fi completată și trimisă prin corespondență electronică.

(2) Declarația de acceptare conține următoarele elemente:

a) acordul sau refuzul arbitrului / supraarbitrului de a îndeplini misiunea de arbitru în respectiva cauză;

b) în caz de acceptare, declarația arbitrului / supraarbitrului că a luat cunoștință de Regulile de procedură arbitrală ale Curții de Arbitraj și înțelege să le respecte cu strictețe;

c) declarația arbitrului / supraarbitrului că nu se află în niciuna din cauzele de incompatibilitate prevăzute de art. 20 din prezentele Reguli, de natură a pune la îndoială independența și imparțialitatea sa. În cazul în care arbitrul consideră că poate să își îndeplinească misiunea de arbitru în mod independent și cu imparțialitate deși asemenea cauze există, el va declara faptele și împrejurările relevante;

d) declarația arbitrului / supraarbitrului că este în măsură să dedice timpul necesar desfășurării și finalizării procedurii arbitrale în timpul afectat acesteia potrivit prezentelor Reguli.

(3) Dacă faptele sau împrejurările menționate la lit. c) din alineatul precedent survin în cursul litigiului, arbitrul le va declara de îndată.

(4) Declarația inițială și declarațiile ulterioare, dacă este cazul, se depun la dosarul litigiului pentru ca părțile să poată lua cunoștință de conținutul lor.

(5) Nesemnarea Declarației de acceptare în temeiul prevăzut la alin. (1) este considerată refuz al îndeplinirii misiunii de arbitru.

(6) Declarația de acceptare se întocmește pe formular tip, care se comunică arbitrilor și supraarbitrului propuși, prin grija Secretariatului Curții de Arbitraj.

Formularul este cuprins în Anexa 3 la prezentele Reguli.

Art. 17. Competențele președintelui Curții de Arbitraj privind numirea arbitrilor și supraarbitrului

(1) Dacă reclamantul sau pârâtul nu răspunde în termen sau nu dă curs invitației de numire a arbitrului ori există neînțelegere între părți cu privire la numirea arbitrului unic sau dacă cei doi arbitri nu cad de acord asupra persoanei supraarbitrului, președintele Curții de Arbitraj, după expirarea termenelor prevăzute de art. 14 și 15, va desemna arbitrul unic sau, după caz, arbitrul reclamantului și/sau al pârâtului ori supraarbitrul. Dispozițiile art. 16 rămân aplicabile.

(2) Desemnarea se face în termen de 5 zile de la data când președintele Curții de Arbitraj a luat cunoștință de împrejurările arătate la alin. (1), dintre arbitrii înscriși pe Lista de arbitri a Curții, în afară de cazul în care s-a prevăzut altfel în convenția arbitrală.

(3) Dacă, totuși, după desemnarea arbitrului în condițiile alineatelor (1) și (2), pârâtul își va numi arbitrul cel mai târziu până la constituirea tribunalului arbitral, desemnarea făcută în acele condiții devine caducă.

Art. 18. Recuzarea și abținerea arbitrilor și supraarbitrului

(1) Arbitrul poate fi recuzat pentru cauze care pun la îndoială independența și imparțialitatea sa. Cauzele de recuzare sunt cele prevăzute în art. 20 din prezentele Reguli.

(2) O parte nu poate recuza arbitrul pe care ea l-a numit decât pentru cauze survenite sau despre care a luat cunoștință după numire.

(3) Persoana care știe că în privința sa există o cauză de recuzare este obligată să înștiințeze părțile și ceilalți arbitri mai înainte de a fi acceptat însărcinarea de arbitru, iar dacă asemenea cauze survin după acceptare, de îndată ce le-a cunoscut.

(4) Aceasta persoană nu poate participa la judecarea litigiului decât dacă părțile, înștiințate potrivit alineatului precedent, comunică în scris că înțeleg să nu ceară recuzarea. Chiar în acest caz, ea are dreptul să se abțină de la judecarea litigiului.

(5) Recuzarea trebuie să fie cerută, sub sancțiunea decăderii, în termen de 10 zile de la data când partea a luat cunoștință de numirea arbitrului sau, după caz, de la survenirea cauzei de recuzare. Arbitrul recuzat poate formula declarație de abținere, fără ca abținerea sa să valoreze recunoașterea cauzei de recuzare.

(6) Cererea de recuzare se soluționează de tribunalul arbitral, fără participarea arbitrului recuzat, acesta fiind înlocuit de președintele Curții de Arbitraj sau de un arbitru desemnat de el.

(7) În cazul în care cererea de recuzare privește pe arbitrul unic, ea se soluționează de președintele Curții de Arbitraj sau de un arbitru desemnat de el.

- (8) Recuzarea tuturor arbitrilor unui tribunal arbitral se judecă de un tribunal arbitral desemnat de președintele Curții de Arbitraj.
- (9) Dacă cererea de recuzare este admisă, arbitrul, supraarbitrul sau arbitrul unic va fi numit în conformitate cu prezentele Reguli.
- (10) Declarația de abținere se întocmește în scris și nu trebuie să fie motivată. Condiția formei scrise este întrunită dacă declarația este consemnată în încheierea de ședință.
- (11) Prevederile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător și experților și asistenților arbitrali. În acest caz, recuzarea se soluționează de tribunalul arbitral.
- (12) Prin încheierea de admitere a cererii de recuzare, se va decide și asupra menținerii sau nu a actelor întocmite de cel recuzat.

Art. 19. Revocarea arbitrilor și supraarbitrului

- (1) Săvârșirea vreuneia dintre faptele ce urmează atrage, în raport cu gravitatea faptei, revocarea arbitrului sau supraarbitrului dintr-un anumit litigiu:
- a) după acceptare, abandonează în mod nejustificat însărcinarea de arbitru;
  - b) fără motiv justificat, nu participă în mod repetat la ședința de arbitrare sau săvârșește alte fapte de natură să întârzie nejustificat soluționarea litigiului, ori nu pronunță hotărârea în termenul stabilit de convenția arbitrală sau de prezentele Reguli;
  - c) nu respectă caracterul confidențial al arbitrajului, publicând sau divulgând în mod voit date de care a luat cunoștință în calitate de arbitri, fără a avea autorizația părților.
- (2) Revocarea se decide de către Colegiul Curții de Arbitraj la propunerea oricăruia dintre membrii Colegiului, cu ascultarea arbitrului a cărui revocare se cere/propune, cel care face propunerea neavând drept de vot.
- (3) În cazul săvârșirii uneia dintre faptele de mai sus cu rea-credință sau prin gravă neglijență, arbitrii pot răspunde patrimonial în limita onorariului primit.

Art. 20. Incompatibilitatea arbitrilor

- (1) Arbitrii sunt incompatibili de a soluționa un litigiu determinat pentru următoarele motive, care pun la îndoială independența și imparțialitatea lor:
- a) se află în una din situațiile de incompatibilitate pe care Codul de procedură civilă le prevede pentru judecători;
  - b) nu îndeplinesc condițiile de calificare sau alte condiții privitoare la arbitri, prevăzute în convenția arbitrală;
  - c) o persoană juridică al cărei asociat este sau în ale cărei organe de conducere se află arbitrul are un interes în cauză;
  - d) arbitrul are raporturi de muncă ori de serviciu, după caz, sau legături comerciale directe cu una dintre părți, cu o societate controlată de una dintre părți sau aflată sub un control comun cu aceasta;
  - e) arbitrul a prestat consultanță uneia dintre părți, a asistat sau a reprezentat una dintre părți ori a depus mărturie în una dintre fazele precedente ale litigiului.
- (2) Arbitrul care este și avocat, înscris pe tabloul avocaților compatibili, nu poate intra în compunerea unui tribunal arbitral investit cu arbitrajul unui litigiu cu privire la care a desfășurat sau urmează a desfășura activități avocațiale; de asemenea, nu poate reprezenta sau asista vreuna dintre părțile aflate în acel litigiu în fața tribunalelor constituite sub egida Curții de Arbitraj.
- (3) Activitățile avocațiale prevăzute la alin. (2) nu pot fi exercitate de avocatul care este și arbitru într-un litigiu determinat, nici direct și nici prin substituirea sa de către un alt avocat din cadrul formei organizatorice de exercitare a profesiei de avocat din care el face parte.
- (4) Arbitrul care se află în situație de incompatibilitate în legătură cu calitatea de arbitru, datorită unei împrejurări survenită ulterior înscrierii sale pe lista de arbitri, care îl pune în imposibilitate fizică sau morală de a-și îndeplini misiunea pentru o perioadă mai lungă de timp, poate solicita să fie suspendat sau această măsură se decide de către Colegiul Curții de Arbitraj.

Art. 21. Înlocuirea arbitrilor și supraarbitrului

- (1) În caz de imposibilitate a exercitării misiunii de arbitru, pentru orice cauză (recuzare, abținere, revocare, suspendare, radiere, deces etc.) și dacă nu s-a numit un supleant sau dacă acesta este împiedicat să își exercite însărcinarea, se va proceda la înlocuirea arbitrului de către partea care l-a numit, în termen de 10 zile de când ea a luat cunoștință de survenirea unei asemenea împrejurări.

- (2) Dacă partea nu numește un arbitru în acest termen, președintele Curții de Arbitraj desemnează noul arbitru.
- (3) Dispozițiile de față se aplică în mod corespunzător și în ceea ce privește supraarbitrul.

Art. 22. Data constituirii tribunalului

- (1) Tribunalul arbitral se consideră constituit pe data acceptării însărcinării de supraarbitru ori, după caz, a acceptării de către arbitrul unic.
- (2) Din momentul constituirii, tribunalul arbitral este investit cu judecarea cererii de arbitrare și a celorlalte cereri privind procedura arbitrală, cu excepția cererilor care, prin dispoziții imperative ale legii, sunt de competența instanțelor judecătorești.

Art. 23. Termenul arbitrajului

- (1) Dacă părțile nu au convenit altfel, tribunalul arbitral trebuie să pronunțe hotărârea în termen de cel mult șase luni de la data constituirii sale.
- (2) Termenul se suspendă pe durata desfășurării următoarelor evenimente: judecarea cererii de recuzare; soluționarea excepției de neconstituționalitate; judecarea unei cereri incidente adresate instanței judecătorești competente; înlocuirea arbitrilor sau supraarbitrului potrivit art. 21; suspendarea litigiului în baza unei dispoziții legale; efectuarea unei expertize dispuse de tribunalul arbitral.

Art. 24. Prelungirea termenului

- (1) Părțile pot consimți, oricând în cursul litigiului, la prelungirea termenului arbitrajului, fie în scris, fie prin declarație orală, dată în fața tribunalului arbitral și consemnată în încheierea de ședință.
- (2) Tribunalul arbitral poate dispune, prin încheiere, în cazul în care se constată că una dintre părți obstrucționează desfășurarea procedurii arbitrale ori pentru alte motive temeinice, prelungirea termenului arbitrajului.
- (3) Termenul se prelungește de drept cu trei luni în cazul încetării personalității juridice sau al decesului uneia dintre părți.

Art. 25. Caducitatea arbitrajului

- (1) Constituie cauză de caducitate a arbitrajului situația în care una din părți a notificat în scris tribunalului arbitraj până la prima zi de înfățișare că înțelege să invoce caducitatea și reiterează această excepție la primul termen după expirarea duratei arbitrajului.
- (2) Lipsa unei solicitări exprese în termenul prevăzut conform alin.(1) nu produce nicio consecință cu privire la termenul soluționării litigiului.
- (3) Nu constituie cauză de caducitate și partea nu poate invoca depășirea termenului de soluționare a litigiului, chiar dacă această excepție a fost invocată în termenul prevăzut în alin.(1), dacă prin propria sa atitudine a zădărnicit celeritatea soluționării litigiului. Această constatare o face tribunalul arbitral și se consemnează în încheiere.

Art. 26. Sediul și locul arbitrajului

- (1) Sediul arbitrajului este în România, municipiul Iași, bd. Carol I nr. 27, județul Iași.
- (2) Locul arbitrajului este la sediul Curții de Arbitraj.
- (3) Dacă părțile solicită motivat tribunalului arbitral ca ședințele de arbitrare să se desfășoare într-un alt loc, tribunalul arbitral poate încuviința solicitarea părților. Cheltuielile ocazionate de desfășurarea ședințelor arbitrale în locul solicitat de părți se suportă de acestea.

CAPITOLUL IV PROCEDURA PRELIMINARĂ. COMUNICAREA ACTELOR DE PROCEDURĂ. MĂSURILE ASIGURĂTORII ȘI PROVIZORII. CHELTUIELILE ARBITRALE

SECȚIUNEA 1 PROCEDURA PRELIMINARĂ

Art. 27. Cererea de arbitrare. Elemente

- (1) Cererea prin care reclamantul sesizează Curtea de Arbitraj cu soluționarea unui litigiu,

denumită în continuare cerere de arbitraj, trebuie să cuprindă următoarele elemente:

a) numele și prenumele, domiciliul și, după caz, domiciliul ales al persoanei fizice ori pentru persoanele juridice, denumirea și sediul lor. De asemenea se vor menționa și codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar, ale reclamantului și ale părâtului, dacă sunt cunoscute de reclamant, precum și adresa electronică, numărul de telefon, numărul de fax ori alte asemenea. Dacă reclamantul locuiește/iși are sediul în străinătate, va arăta și reședința aleasă în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind litigiul arbitraj;

b) numele și calitatea celui care reprezintă partea în proces, iar, în cazul reprezentării prin avocat, numele acestuia și sediul profesional. Dovada calității de reprezentant se va alătura cererii, inclusiv înscrisul doveditor al calității de reprezentant legal sau, după caz, extras din registrul public în care este menționată împuternicirea reprezentantului persoanei juridice de drept privat;

c) obiectul și valoarea cererii, precum și modalitatea de calcul prin care s-a ajuns la stabilirea acestei valori;

d) motivele de fapt și de drept pe care se sprijină fiecare capăt de cerere, cu trimitere la înscrisurile doveditoare corespunzătoare sau la alte probe. Indicarea probelor solicitate se face cu arătarea, după caz, a înscrisurilor și a relevanței lor, a numelui și domiciliului martorilor și a faptelor ce tind a fi probate, a obiectivelor expertizei și a expertului consilier propus, a întrebărilor pentru interogatoriu, în cazul persoanelor juridice;

e) menționarea convenției arbitrale, anexându-se copie de pe contractul în care este inserată sau copie de pe compromis;

f) semnătura părții și ștampila în cazul persoanelor juridice. Dacă cererea este introdusă prin avocat, ea va fi semnată de acesta, aplicând ștampila.

(2) Înscrisurile se depun în copie certificată de parte, dar tribunalul arbitral poate solicita oricând originalul.

(3) Dacă cererea de arbitraj sau înscrisurile sunt formulate într-o limbă străină, secretariatul Curții de Arbitraj din oficiu solicită părții să prezinte o traducere în limba română sau, în arbitrajul internațional, într-o limbă de circulație internațională. Părțile pot solicita în scris ca traducerea să fie efectuată prin grija Secretariatului Curții de Arbitraj, cu suportarea costurilor respective.

(4) Cererea de arbitraj și anexele sale se depun pe suport hârtie, în atâtea exemplare câți părți sunt, plus unul pentru dosarul cauzei și unul pentru fiecare arbitru. De asemenea, comunicarea se face și în format electronic.

Art. 28. Înregistrarea cererii

(1) Cererea de arbitraj, însoțită de dovada achitării taxei de înregistrare prevăzute în Normele privind taxele și cheltuielile arbitrale, este înregistrată la Secretariatul Curții de Arbitraj și va fi repartizată pentru efectuarea procedurii preliminare unui asistent arbitraj, în condițiile prevăzute în Regulamentul Secretariatului Curții de Arbitraj.

(2) Cererea de arbitraj se înregistrează și în cazul în care taxa de înregistrare nu este plătită, dar în acest caz Secretariatul Curții de Arbitraj va acorda reclamantului un termen de 5 zile pentru achitarea taxei. Termenul începe să curgă de la data prezentării cererii, dacă este depusă personal, sau de la data când reclamantul primește comunicarea Secretariatului Curții de Arbitraj în acest sens, dacă cererea a fost trimisă prin poștă. Dacă nu se face dovada plății, cererea de arbitraj rămâne în nelucrare.

(3) Data introducerii cererii de arbitraj se consideră ziua înregistrării acesteia la Secretariatul Curții de Arbitraj, iar, în cazul expedierii ei cu scrisoare recomandată prin poștă, data prevăzută în ștampila oficiului poștal de expediere. Plicul se atașează cererii.

Art. 29. Informații comunicate reclamantului

(1) În cazul în care cererea de arbitraj nu cuprinde toate mențiunile și cerințele prevăzute la art. 27, Secretariatul Curții de Arbitraj va înștiința, de îndată, pe reclamant să le completeze în mod corespunzător, într-un termen care nu va depăși 10 zile de la data primirii înștiințării.

(2) Dacă reclamantul nu a arătat în cererea de arbitraj numele arbitrilor, el îl va numi în termenul prevăzut la alin. (1). În caz de neconformare, devin aplicabile în mod corespunzător prevederile art. 17 alin. (2) și (3).

(3) Secretariatul va verifica, de asemenea, plata taxei arbitrale, iar dacă aceasta nu a fost plătită conform Normelor privind taxele și cheltuielile arbitrale, va comunica reclamantului cuantumul și

modalitatea de plată a taxelor arbitrale.

Art. 30. Informații comunicate pârâtului

În cazul în care cererea de arbitrare nu a fost comunicată pârâtului de către reclamant, Secretariatul Curții de Arbitraj comunică pârâtului o copie de pe această cerere, împreună cu actele însoțitoare. Se comunică pârâtului și cuantumul și modalitatea de plată a taxelor arbitrale, precum și prezentele Reguli și Lista de arbitri, dacă acestea nu sunt publicate pe site-ul Curții de Arbitraj.

Art. 31. Întâmpinarea pârâtului

(1) Primind cererea de arbitrare, pârâtul va formula întâmpinare, care trebuie să cuprindă:

- numele arbitrilor numit de el sau răspunsul la propunerea reclamantului privind soluționarea litigiului de un arbitru unic precum și la persoana acestuia;
- excepțiile referitoare la cererea reclamantului;
- răspunsul în fapt și în drept la cererea reclamantului;
- probele propuse în apărare, pentru fiecare capăt din cererea reclamantului;
- celelalte mențiuni și cerințe prevăzute de art. 27 pentru cererea de arbitrare, în mod corespunzător.

(2) În termen de 20 de zile de la primirea cererii de arbitrare, pârâtul va comunica reclamantului întâmpinarea împreună cu actele însoțitoare și, de asemenea, o va depune la Curtea de Arbitraj, atașând dovada de comunicare.

(3) La cererea pârâtului, comunicarea întâmpinării se face de către Secretariatul Curții de Arbitraj.

(4) Dacă mai mulți reclamanți au un singur reprezentant sau un reclamant stă în judecată în mai multe calități juridice, se va comunica și, respectiv, depune câte o singură întâmpinare.

(5) Când sunt mai mulți pârâți, aceștia pot răspunde toți împreună sau numai o parte din ei, printr-o singură întâmpinare.

(6) Dispozițiile art. 27 alin. 4 sunt aplicabile în mod corespunzător. Nedepunerea sau necomunicarea întâmpinării nu înseamnă recunoașterea pretențiilor reclamantului.

(7) Dacă prin nedepunerea sau necomunicarea întâmpinării litigiul se amână, tribunalul arbitral va putea obliga pe pârât la plata cheltuielilor cauzate prin amânare.

Art. 32. Cererea reconvențională

(1) Dacă pârâtul are pretenții împotriva reclamantului derivând din același raport juridic, acesta poate formula cerere reconvențională.

(2) Cererea reconvențională va fi introdusă în cadrul termenului pentru depunerea întâmpinării sau cel mai târziu până la prima zi de înfățișare și trebuie să îndeplinească aceleași condiții ca și cererea principală. Cu toate acestea, după prima zi de înfățișare tribunalul arbitral va putea încuviința primirea unei cereri reconvenționale pentru motive ce țin de buna administrare a raporturilor litigioase dintre părți, întotdeauna cu respectarea drepturilor procedurale ale reclamantului.

(3) Ea se soluționează odată cu cererea principală. Când însă numai cererea principală este în stare de a fi soluționată, cererea reconvențională poate fi soluționată separat. Tribunalul arbitral dispune disjungerea acesteia prin încheiere.

(4) Pretențiile din cererea reconvențională se supun plății taxelor și cheltuielilor calculate conform Normelor privind taxele și cheltuielile arbitrale. Dispozițiile art. 29 alin. (3) și art. 30 se aplică în mod corespunzător.

Art. 33. Participarea terților

Terții pot participa la procedura arbitrală în condițiile art. 61-77 Cod procedură civilă dacă această participare este posibilă în temeiul unei convenții arbitrale ori dacă efectele convenției arbitrale dintre părțile în litigiu pot fi extinse la alți participanți.

Art. 34. Achitarea taxei arbitrale

(1) În termen de 10 zile de la data primirii înștiințării din partea Secretariatului Curții de Arbitraj, reclamantul și pârâtul sunt obligați să achite taxa arbitrală în cote egale, în cuantumul stabilit prin Normele privind taxele și cheltuielile arbitrale.

(2) În cazul în care pârâtul nu achită jumătate din taxa arbitrală în acest termen, reclamantul va fi invitat să achite taxa arbitrală integral, fiind acordat un nou termen de 10 zile în acest sens.

(3) La cererea reclamantului și în funcție de circumstanțele cauzei, termenul prevăzut la alin.(1) poate fi prelungit prin rezoluție motivată de către președintele Curții de Arbitraj.

(4) Dacă dovada plății taxei arbitrale nu se face în condițiile comunicate de Secretariatul Curții de Arbitraj, cererea de arbitrare rămâne în nelucrare.

Art. 35. Fixarea primului termen de arbitrare și comunicarea dosarului către tribunalul arbitral

(1) În termen de cel mult 5 zile de la primirea întâmpinării sau, după caz, de la expirarea termenului prescris de art. 31 alin.(2), președintele Curții de Arbitraj fixează primul termen de arbitrare, pentru când părțile vor fi citate. Acest termen nu poate fi mai mic de 21 de zile de la data expedierii citațiilor către părți.

(2) După constituirea tribunalului arbitral, Secretariatul Curții de Arbitraj transmite dosarul de îndată tribunalului arbitral, făcând mențiune scrisă despre acest fapt, cu precizarea datei transmiterii.

SECȚIUNEA A 2-A COMUNICAREA ACTELOR DE PROCEDURĂ

Art. 36. Modalitățile de comunicare

(1) Comunicarea, prin Secretariatul Curții de Arbitraj, a cererii de arbitrare, întâmpinării, cererii reconvenționale, citațiilor și hotărârilor arbitrale se face prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau prin poșta rapidă.

(2) Celelalte înscrisuri, precum și informațiile și diversele înștiințări pot fi făcute și prin scrisoare recomandată cu recipisă poștală de predare, prin poștă rapidă, poștă electronică, telegramă, telex, telefax sau orice alt mijloc de comunicare ce permite stabilirea probei comunicării și a textului transmis. În cazul comunicărilor telefonice, asistentul arbitral va face mențiune în dosar, precizând data și ora convorbirii.

(3) Înscrisurile comunicate părților se consideră înmânate și în cazul în care destinatarul a refuzat primirea sau nu s-a prezentat la oficiul poștal pentru a le ridica, deși există dovada avizării sale.

(4) Orice înscris poate fi înmănat și personal părții sau reprezentantului ei, sub semnătură certificată de asistentul arbitral sau de un agent al Secretariatului Curții de Arbitraj, cu precizarea datei înmânării.

(5) Dovezile de comunicare se depun la dosarul cauzei.

(6) Când reclamantul învederează, motivat, că, deși a făcut tot ce i-a stat în putință, nu a reușit să afle domiciliul/sediul pârâtului sau un alt loc unde ar putea fi citat potrivit legii, tribunalul arbitral va putea încuviința citarea acestuia prin publicitate, dispozițiile din Codul de procedură civilă aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 37. Adresa de comunicare

(1) Comunicările se fac, după caz, la adresa indicată de parte în cererea de arbitrare, întâmpinare, cererea reconvențională ori în contractul și corespondența dintre părți, după caz. Orice schimbare de adresă nu va fi luată în considerare dacă nu a fost adusă la cunoștință, în scris, celeilalte părți, precum și Secretariatului Curții de Arbitraj sau tribunalului arbitral în ședință.

(2) Reclamantului sau pârâtului care are domiciliul/sediul în străinătate și care a fost citat pentru primul termen în condițiile prevăzute de prezentele Reguli, dar nu și-a respectat obligația de a-și alege un domiciliu în România unde ar urma să i se facă toate comunicările privind litigiul arbitral, i se vor trimite comunicările ulterioare prin scrisoare recomandată, recipisă de predare la poștă a scrisorii, în cuprinsul căreia vor fi menționate actele ce se expediază ținând loc de dovadă de îndeplinire a procedurii.

(3) Părțile cu domiciliul/sediul în străinătate vor primi actele de procedură în formulare bilingve, în limba română și într-o limbă de circulație internațională, pe cheltuiala părților.

SECȚIUNEA A 3-A MĂSURILE ASIGURĂTORII ȘI PROVIZORII

Art. 38. Luarea măsurilor de către instanța de judecată

(1) Înaintea sau în cursul arbitrajului, oricare dintre părți poate cere instanței judecătorești competente să încuviințeze măsuri asigurătorii și măsuri provizorii cu privire la obiectul litigiului sau

să constate anumite împrejurări de fapt, după procedura specială prevăzută în art. 585 C.proc.civ.
(2) La această cerere se vor anexa, în copie, cererea de arbitraj și convenția arbitrală.
(3) Încuviințarea acestor măsuri va fi adusă la cunoștința tribunalului arbitral de către partea care le-a cerut.

Art. 39. Luarea măsurilor de către tribunalul arbitral

(1) În cursul arbitrajului, măsurile asigurătorii și măsurile provizorii, ca și constatarea anumitor împrejurări de fapt pot fi încuviințate de tribunalul arbitral, prin încheiere, în condițiile reglementate de Codul de procedură civilă.
(2) În caz de împotrivire, executarea acestor măsuri se solicită instanței judecătorești competente, în conformitate cu dispozițiile privind executarea silită din Codul de procedură civilă.

SECȚIUNEA A 4-A REPREZENTAREA

Art. 40. Reprezentarea în fața Curții de Arbitraj

Părțile vor fi reprezentate de către un avocat sau consilier juridic în fața Curții de Arbitraj. Această reprezentare convențională poate dubla reprezentarea legală a părții.

Art. 41. Împuternicirea

Împuternicirea dată unui avocat sau consilier juridic pentru reprezentare în fața Curții de Arbitraj se presupune dată pentru toate actele de procedură ce urmează a fi îndeplinite în procedura arbitrală cu excepția actelor procesuale de dispoziție.

SECȚIUNEA A 5-A CHELTUIELILE ARBITRALE

Art. 42. Alcătuirea cheltuielilor arbitrale

(1) Cheltuielile arbitrale cuprind: taxa arbitrală, cheltuielile de administrare a probelor, de traducere a actelor și a dezbaterilor, onorariile avocaților, ale experților și consilierilor, cheltuielile de deplasare a părților, arbitrilor, martorilor, experților și consilierilor și alte cheltuieli necesitate de arbitrarea litigiului.
(2) Taxa arbitrală remunerează serviciile prestate de Curtea de Arbitraj în organizarea și desfășurarea arbitrajului.
(3) Cheltuielile arbitrale se stabilesc și se plătesc conform Normelor privind taxele și cheltuielile arbitrale.
(4) Dacă taxa arbitrală și celelalte cheltuieli arbitrale nu se plătesc conform acestor Norme, nu se va da curs procedurii arbitrale sau cererii respective.

Art. 43. Suportarea cheltuielilor de arbitraj

(1) Cheltuielile arbitrale se suportă potrivit înțelegerii dintre părți.
(2) În lipsa unei asemenea înțelegeri, cheltuielile arbitrale se suportă de partea care a căzut în pretenții, integral dacă cererea de arbitraj este admisă în totalitate. Dacă cererea de arbitraj este admisă în parte, cheltuielile reprezentând taxa arbitrală va fi acordată prin raportare la pretențiile admise. Tribunalul arbitral va acorda celelalte cheltuieli în măsura în care va aprecia că sunt justificate, în funcție de împrejurările cauzei.
(3) Tribunalul arbitral poate obliga, la cerere, partea prin a cărei culpă s-au cauzat celelalte părți cheltuieli inutile, la plata acestora, cu titlu de despăgubiri.

CAPITOLUL V PROCEDURA ARBITRALĂ

SECȚIUNEA 1 ÎNFĂȚIȘĂRI ȘI DEZBATERI

Art. 44. Prima zi de înfățișare

(1) Prima zi de înfățișare este primul termen de arbitraj la care părțile, legal citate, pot pune

concluzii.

(2) La prima zi de înfățișare, părțile au obligația să informeze tribunalului arbitral: a) dacă au nelămuriri în legătură cu organizarea arbitrajului; b) dacă au obiecții în legătură cu constituirea și competența tribunalului arbitral; c) dacă doresc să se împace; d) dacă solicită să se judece în echitate; e) dacă mai au de depus cereri, memorii sau alte înscrisuri.

Art. 45. Verificarea competenței tribunalului arbitraj

Tribunalul arbitral își verifică propria competență de a soluționa litigiul și hotărăște în această privință prin încheiere, care poate fi atacată numai prin acțiunea în anulare introdusă împotriva sentinței arbitrale.

Art. 46. Deschiderea ședinței de arbitrare

(1) Ședința este deschisă de supraarbitru, care dă cuvântul asistentului arbitraj pentru a prezenta referatul litigiului.

(2) Referatul litigiului constă în anunțarea litigiului aflat pe rolul tribunalului arbitral; prezentarea membrilor tribunalului arbitral; efectuarea apelului nominal al părților; constatarea îndeplinirii sau neîndeplinirii procedurii de citare; prezentarea stadiului de arbitrare a litigiului în raport cu încheierea precedentă, după caz.

Art. 47. Atribuțiile supraarbitrului în cadrul ședinței de arbitrare

(1) Supraarbitrul conduce ședința de arbitrare.

(2) Pe parcursul desfășurării ședinței, arbitrii și părțile pot lua cuvântul și pot adresa întrebări prin intermediul supraarbitrului sau direct cu încuviințarea acestuia.

(3) Supraarbitrul, după consultarea arbitrilor, poate dispune suspendarea ședinței de arbitrare, anunțând momentul reluării acesteia. O atare situație se va consemna în încheiere, arătându-se motivele care au stat la baza suspendării ședinței.

Art. 48. Persoanele care participă la ședința de arbitrare

(1) Ședința de arbitrare nu este publică.

(2) Părțile pot participa la dezbaterile litigiului personal sau prin reprezentanți și pot fi asistate de avocați, consilieri, interpreți sau de alte persoane.

(3) Cu acordul părților și cu încuviințarea tribunalului arbitral, la ședințele de dezbateri a litigiului pot participa și alte persoane.

Art. 49. Neprezentarea părții la ședința de arbitrare. Amânarea cauzei. Termenul în cunoștință

(1) Neprezentarea părții legal citate nu împiedică dezbaterile litigiului, afară numai dacă partea lipsă nu va solicita, prin cerere primită de tribunalul arbitral cel mai târziu în prețuia dezbaterii, amânarea litigiului pentru motive temeinice, încunoștințând în același timp și cealaltă parte. Amânarea se poate acorda o singură dată.

(2) Amânarea se poate dispune la începutul ședinței arbitrale și de către un singur membru al tribunalului arbitral.

(3) Partea care a fost prezentă sau reprezentată la un termen nu va fi citată în tot cursul arbitrajului, fiind presupusă că are cunoștință de termenele următoare, în afară de cazul în care se prevede altfel în prezentele Reguli sau citarea este dispusă de tribunalul arbitral.

(4) Termenul luat în cunoștință sau pentru care au fost trimise citațiile nu poate fi preschimbat de tribunalul arbitral decât pentru motive temeinice. Părțile vor fi citate de îndată pentru noul termen.

(5) Când procedura de citare este legal îndeplinită, judecata, chiar și asupra fondului, poate continua în ziua următoare sau la termene scurte, succesive, date în cunoștința părților.

Art. 50. Calendarul procedural provizoriu

În litigiile complexe, tribunalul arbitral poate proceda, cu acordul părților, prin încheiere, la stabilirea unui calendar al procedurii arbitrale. Tribunalul arbitral poate modifica oricând acest calendar, dacă evoluția procedurii arbitrale o impune.

Art. 51. Înregistrarea dezbaterilor

Înregistrarea dezbaterilor poate avea loc numai cu acordul părților.

Art. 52. Etape procedurale administrate în formă scrisă

Tribunalul arbitral poate încuviința ca anumite etape ale procedurii, cu excepția audierii martorilor și experților, precum și a formulării concluziilor asupra fondului, să se realizeze prin corespondență în formă letrică sau electronică.

Art. 53. Soluționarea litigiului în lipsa uneia dintre părți

Oricare dintre părți poate cere, în scris, ca soluționarea litigiului să se facă în lipsa sa.

Art. 54. Soluționarea litigiului în lipsa ambelor părți

(1) Dacă ambele părți, deși legal citate, nu se prezintă la termen, tribunalul arbitral va soluționa litigiul, în afară de cazul în care s-a cerut amânarea pentru motive temeinice.

(2) Tribunalul arbitral poate, de asemenea, să amâne soluționarea litigiului, citând părțile, dacă apreciază că este necesară prezența lor la dezbateri ori administrarea unor probe.

SECȚIUNEA A 2-A EXCEPȚIILE. PROBELE

Art. 55. Invocarea excepțiilor

(1) Excepțiile privind existența sau validitatea convenției arbitrale, constituirea tribunalului arbitral, limitele însărcinării arbitrilor, precum și orice altă excepție trebuie ridicate, sub sancțiunea decăderii, prin întâmpinare sau cel mai târziu la prima zi de înfățișare.

(2) Excepțiile de ordine publică pot fi invocate oricând în cursul litigiului arbitral.

(3) Excepția de necompetență a tribunalului arbitral poate fi invocată cel mai târziu la prima zi de înfățișare.

Art. 56. Excepția de neconstituționalitate

(1) Excepția de neconstituționalitate poate fi invocată de către oricare dintre părți sau din oficiu de către tribunalul arbitral, în condițiile legii privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

(2) Sesizarea Curții Constituționale se dispune de tribunalul arbitral, printr-o încheiere care va cuprinde punctele de vedere ale părților, opinia tribunalului arbitral asupra excepției și va fi însoțită de dovezile depuse de părți.

(3) Dacă excepția este inadmisibilă, tribunalul arbitral o va respinge printr-o încheiere motivată, fără a mai sesiza Curtea Constituțională.

Art. 57. Probele

(1) Fiecare dintre părți are sarcina să dovedească faptele pe care își întemeiază în litigiu pretenția sau apărarea.

(2) Orice cereri și memorii ale părților și orice înscrisuri vor fi depuse cel mai târziu până la prima zi de înfățișare.

(3) Tribunalul arbitral poate admite, în condițiile legii, administrarea de probe la cererea unei părți, numai dacă asemenea probe au fost solicitate prin cererea de arbitrare sau prin întâmpinare ori prin memorii depuse anterior primei zile de înfățișare și comunicate celeilalte părți. Probele care nu au fost cerute în aceste condiții nu vor mai putea fi invocate în cursul arbitrajului afară de cazurile în care: a) necesitatea probei ar reieși din dezbateri sau administrarea altor probe; b) administrarea probei nu pricinuieste amânarea soluționării litigiului.

(4) Cu toate acestea, în vederea soluționării litigiului, tribunalul arbitral poate cere părților, oricând în cursul procedurii arbitrale, explicații scrise cu privire la obiectul cererii și la situația de fapt și poate dispune administrarea oricărei probe prevăzute de lege.

(5) Administrarea probelor se efectuează în ședința tribunalului arbitral.

(6) Ascultarea martorilor și experților se face fără prestare de jurământ.

(7) Părțile pot conveni asupra probelor și administrării lor.

(8) Tribunalul arbitral nu poate să recurgă la mijloace de constrângere și nici să aplice sancțiuni martorilor sau experților. Pentru luarea acestor măsuri părțile se pot adresa instanței judecătorești competente. Cu toate acestea, tribunalul arbitral poate dispune reducerea onorariului expertului care a întârziat în mod grav și nejustificat în depunerea raportului de expertiză sau a săvârșit alte fapte evidente de tergiversare a efectuării acestei probe.

(9) Aprecierea probelor se face de arbitri potrivit intimei lor convingeri.

Art. 58. Neregularitățile de procedură

- (1) Neregularitatea actelor de procedură se acoperă dacă partea nu a invocat-o la primul termen de arbitraj ce a urmat după această neregularitate și înainte de a pune concluzii în fond.
- (2) Nimeni nu poate invoca neregularitatea pricinuită prin propriul său fapt.

SECȚIUNEA A 3-A ÎNCHEIEREA DE ȘEDINȚĂ

Art. 59. Conținutul încheierii de ședință

- (1) Dezbaterile arbitrale vor fi consemnate în încheierea de ședință.
- (2) Orice dispoziție a tribunalului arbitral va fi consemnată în încheiere și va fi motivată.
- (3) Încheierea de ședință va cuprinde, pe lângă mențiunile prevăzute la art. 67 alin. (1) lit. a și b următoarele mențiuni: a) modalitatea de îndeplinire a procedurii de citare; b) o scurta descriere a desfășurării ședinței; c) cererile și susținerile părților; d) motivele pe care se sprijină măsurile dispuse; e) dispozitivul; f) semnăturile arbitrilor cu observarea prevederilor art. 65 alin. 2, precum și semnătura asistentului arbitral.

Art. 60. Drepturile părților privind încheierea de ședință

- (1) Părțile au dreptul să ia cunoștință de conținutul încheierilor, ca și de actele dosarului.
- (2) La cererea părților sau din oficiu, tribunalul arbitral poate îndrepta erorile materiale sau omisiunile din cuprinsul încheierii de ședință, printr-o altă încheiere, în condițiile art. 68.
- (3) Părților li se comunică, la cerere, copie de pe încheierea de ședință, prin grija asistentului arbitral. Cererea se face în ședință sau separat, caz în care aceasta se depune la Registratura Curții de Arbitraj.

SECȚIUNEA A 4-A HOTĂRÂREA ARBITRALĂ

Art. 61. Denumirea hotărârilor arbitrale

Hotărârile arbitrale prin care se rezolvă fondul cauzei sunt denumite "sentințe", iar celelalte hotărâri, date în cursul procedurii, sunt denumite "încheieri".

Art. 62. Sentința arbitrală

- (1) Procedura arbitrală ia sfârșit prin pronunțarea sentinței arbitrale.
- (2) Dacă pârâtul recunoaște o parte din pretențiile reclamantului, tribunalul arbitral, la cererea acestuia, va da o sentință parțială în măsura recunoașterii.
- (3) Dacă reclamantul renunță la arbitraj sau la însuși dreptul pretins, mai înainte de constituirea tribunalului arbitral, procedura arbitrală se încheie printr-o încheiere a Președintelui Curții de Arbitraj, pe baza unui referat întocmit de asistentul arbitral șef.
- (4) Dacă reclamantul renunță la arbitraj sau la însuși dreptul pretins după constituirea tribunalului arbitral, procedura arbitrală se încheie printr-o încheiere.

Art. 63. Soluționarea litigiului

- (1) Tribunalul arbitral soluționează litigiul în temeiul contractului principal și al normelor de drept aplicabile, ținând seama când este cazul de uzanțele comerciale și de principiile generale ale dreptului.
- (2) Pe baza acordului expres al părților, tribunalul arbitral poate soluționa litigiul în echitate.

Art. 64. Închiderea dezbaterilor

- (1) De îndată ce tribunalul arbitral va considera că toate împrejurările cauzei sunt suficient lămurite, închide dezbaterile trecând la deliberare și luarea hotărârii în ședință secretă, cu participarea tuturor membrilor săi.
- (2) Pronunțarea hotărârii poate fi amânată cu cel mult 21 zile, cu condiția încadrării în termenul pentru soluționarea litigiului.

Art. 65. Luarea hotărârii

(1) Când tribunalul arbitral este compus din trei arbitri, hotărârea se ia, dacă nu se întrunește unanimitatea, cu majoritate de voturi.

(2) Arbitrul care a avut o altă părere își va redacta și va semna opinia separată, cu arătarea considerentelor pe care aceasta se sprijină. Regula se aplică și în cazul unei opinii concurente.

(3) Opinia separată sau opinia concurentă se atașează sentinței pronunțate de majoritatea arbitrilor.

Art. 66. Repunerea cauzei pe rol

Dacă în cadrul deliberării și mai înainte de pronunțarea sentinței, tribunalul arbitral consideră că sunt necesare noi lămuriri, va pronunța o încheiere prin care litigiul va fi repus pe rol în vederea unor dezbateri suplimentare, stabilindu-se un nou termen de arbitrare, cu citarea părților, sub condiția încadrării în termenul arbitrajului stabilit pentru respectivul litigiu.

Art. 67. Dispozitivul sentinței arbitrale

(1) Îndată după deliberare și stabilirea soluției, se întocmește dispozitivul sentinței, care se semnează de toți membrii tribunalului arbitral.

(2) Dacă există opinie separată, ea se va menționa în dispozitiv și se va motiva separat.

(3) Dispozitivul se redactează de către arbitru unic sau, după caz, de către un membru al tribunalului arbitral, se atașează dosarului și se trece în Condicta de ședințe arbitrale.

Art. 68. Conținutul sentinței arbitrale

(1) Sentința arbitrală se redactează în scris și trebuie să cuprindă:

a) componenta nominală a tribunalului arbitral, numele asistentului arbitral, locul și data pronunțării sentinței;

b) numele părților, domiciliul sau reședința ori, după caz, denumirea și sediul, precum și numele reprezentanților părților și ale celorlalte persoane care au participat la dezbaterile litigiului;

c) menționarea convenției arbitrale în temeiul căreia s-a procedat la arbitraj;

d) obiectul litigiului și susținerile pe scurt ale părților;

e) motivele de fapt și de drept ale sentinței, iar în cazul arbitrajului în echitate, motivele care sub acest aspect întemeiază soluția;

f) dispozitivul;

g) semnăturile tuturor arbitrilor, sub rezerva art. 65 alin. 2, precum și semnătura asistentului arbitral.

(2) Dacă unul dintre arbitri este împiedicat să semneze hotărârea, se va face mențiune despre cauza împiedicării, cu confirmarea, sub semnătură, a supraarbitrului, iar în cazul împiedicării supraarbitrului, sub semnătura președintelui Curții de Arbitraj.

(3) În cazul în care este în imposibilitate să semneze asistentul arbitral, hotărârea va fi semnată de asistentul arbitral șef sau de înlocuitorul acestuia, făcându-se mențiune despre cauza care l-a împiedicat pe asistentul arbitral să semneze hotărârea.

Art. 69. Îndreptarea erorilor materiale

(1) Erorile sau omisiunile cu privire la numele, calitatea și susținerile părților sau cele de calcul, precum și orice alte erori materiale din sentințele arbitrale ori din încheieri pot fi îndreptate din oficiu sau la cererea oricăreia dintre părți.

(2) Cererea părții interesate se formulează în termen de 15 zile de la data primirii sentinței, iar în cazul încheierilor, cel mai târziu la termenul următor.

(3) Tribunalul arbitral se pronunță asupra cererii prin încheiere. Părțile vor fi citate numai dacă tribunalul arbitral socotește că este necesar ca ele să dea anumite lămuriri.

(4) Încheierea se va atașa la sentință, atât în dosarul litigiului, cât și în dosarul de hotărâri al Curții de Arbitraj. Dacă îndreptarea s-a făcut din oficiu se va comunica părților.

Art. 70. Lămurirea dispozitivului

(1) În cazul în care sunt necesare lămuriri cu privire la înțelesul, întinderea și aplicarea dispozitivului sentinței arbitrale ori aceasta cuprinde dispoziții potrivnice, oricare dintre părți poate cere tribunalului arbitral care a pronunțat sentința să lămurească dispozitivul sau să înlăture dispozițiile potrivnice, în termen de 15 zile de la data primirii sentinței.

(2) Tribunalul arbitral va rezolva cererea de urgență, prin încheiere, cu citarea părților.

(3) Prevederile art. 69 alin. (4) teza I se aplică în mod corespunzător.

Art. 71. Completarea hotărârilor

(1) Dacă prin sentința dată tribunalul arbitral a omis să se pronunțe asupra unui capăt de cerere principal sau accesoriu ori asupra unei cereri conexe sau incidentale, oricare dintre părți poate cere completarea sentinței în termen de 15 zile de la data primirii ei.

(2) Cererea se soluționează de urgență, cu citarea părților, prin sentință separată. Prevederile art. 69 alin. (4) teza I se aplică în mod corespunzător.

(3) Dispozițiile prezentului articol se aplică și în cazul când tribunalul arbitral a omis să se pronunțe asupra cererilor martorilor, experților, traducătorilor, interpreților sau apărătorilor, cu privire la drepturile lor.

Art. 72. Dispoziții comune privind hotărârile pronunțate potrivit art. 69, 70 și 71

(1) Încheierile pronunțate în temeiul art. 69 și 70, ca și sentința arbitrală pronunțată potrivit art. 71 pot fi desființate numai prin acțiune în anulare promovată împotriva sentinței arbitrale date pe fondul cauzei.

(2) Părțile nu pot fi obligate la plata cheltuielilor legate de îndreptarea, lămurirea sau completarea hotărârii.

Art. 73. Comunicarea sentinței

(1) Sentința arbitrală va fi redactată și semnată în cel mult o lună de la data pronunțării ei. Pentru motive întemeiate, la solicitarea redactorului sentinței, președintele Curții de Arbitraj poate prelungi acest termen cu cel mult 30 de zile.

(2) Asistentul arbitral al litigiului are obligația de a comunica părților sentința arbitrală în termen de 3 zile de la data semnării ei de către arbitri.

Art. 74. Caracterele sentinței arbitrale

(1) Sentința arbitrală este definitivă și obligatorie. Ea se aduce la îndeplinire de bună voie de partea împotriva căreia s-a pronunțat, de îndată sau în termenul arătat în sentință.

(2) Sentința arbitrală comunicată părților are efectele unei hotărâri judecătorești definitive.

(3) Sentința arbitrală constituie titlu executoriu și se execută silit, potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă.

Art. 75. Desființarea sentinței arbitrale

Sentința arbitrală poate fi desființată numai prin acțiune în anulare, pentru motivele prevăzute de art. 608 Cod procedură civilă.

CAPITOLUL VI DISPOZIȚII SPECIALE PRIVIND ARBITRAJUL INTERNAȚIONAL

Art. 76. Regulile aplicabile

(1) În litigiile internaționale se aplică, pe lângă Regulile de față, și prevederile convențiilor internaționale la care România este parte.

(2) Părțile sunt libere să opteze, fie pentru prezentele Reguli, fie pentru alte reguli de procedură arbitrală. Prevederile art. 6 sunt aplicabile.

Art. 77. Determinarea legii aplicabile

(1) Părțile sunt libere să determine, prin înțelegerea lor, legea aplicabilă fondului litigiului.

(2) În lipsa unei atare determinări, se aplică legea stabilită de tribunalul arbitral pe baza normelor conflictuale pe care le consideră incidente în cauză.

Art. 78. Locul arbitrajului

(1) Prin convenția arbitrală, părțile pot stabili ca locul arbitrajului să fie în România sau în altă țară.

(2) Pe parcursul desfășurării procedurii arbitrale, tribunalul arbitral poate, cu acordul părților, să desfășoare ședințele de arbitrare în alt loc decât la sediul Curții de Arbitraj.

(3) Tribunalul arbitral poate delibera în orice loc consideră potrivit.

(4) Dispozițiile art. 26 alin. (1) rămân aplicabile.

Art. 79. Durata termenelor

Durata termenelor prevăzute în art. 14 alin. (1) lit. b, art. 23 alin. (1), art. 24 alin. (3), art. 31 alin. (2) și art. 69-71 se dublează.

Art. 80. Limba arbitrajului

(1) Dezbaterea litigiului în fața tribunalului arbitral se face în limba română, în limba stabilită prin convenția arbitrală sau, dacă nu s-a prevăzut nimic în această privință ori nu a intervenit o înțelegere ulterioară, într-o limbă de circulație internațională stabilită de tribunalul arbitral.

(2) Dacă o parte nu cunoaște limba în care se desfășoară dezbaterile, la cererea și pe cheltuielile ei, tribunalul arbitral îi asigură serviciile unui interpret.

(3) Părțile pot să participe la dezbateri cu interpretul lor.

Art. 81. Probele

Tribunalul arbitral, cu acordul părților, poate aplica Regulile privind administrarea probelor în arbitrajul internațional (Rules on the Taking of Evidence in International Arbitration) adoptate de International Bar Association.

CAPITOLUL VII DISPOZIȚII SPECIALE PRIVIND ARBITRAJUL AD HOC

Art. 82. Asistența acordată de Curtea de Arbitraj

(1) În cazul unui arbitraj ad hoc organizat de părți pentru soluționarea unui litigiu determinat, Curtea de Arbitraj le poate acorda asistență, la cererea lor comună sau a uneia dintre ele, urmată de acceptarea celeilalte părți, formulată în scris, și cu plata taxei de înregistrare și a taxei administrative potrivit Normelor privind taxele și cheltuielile arbitrale.

(2) Asistența Curții de Arbitraj în arbitrajul ad hoc constă în următoarele activități sau numai în unele dintre ele, potrivit înțelegerii cu părțile:

a) numirea, în conformitate cu convenția arbitrală și cu prezentele Reguli, a arbitrilor și a supraarbitrului și, în general, îndeplinirea sau, după caz, verificarea îndeplinirii formalităților de constituire a tribunalului arbitraj, precum și evaluarea onorariilor arbitrilor astfel numiți;

b) punerea la dispoziția părților a prezentelor Reguli, precum și a unei liste de arbitri, ambele având caracter facultativ pentru părți;

c) furnizarea, la cererea arbitrilor, de date, informații sau documentații referitoare la soluțiile doctrinare și jurisprudențiale într-o anumită problemă de drept;

d) asigurarea accesului la serviciile de secretariat ale Curții de Arbitraj, constând în operațiuni privind primirea, înregistrarea și evidența corespondenței, citarea părților și comunicarea actelor, emiterea diverselor înștiințări către părți și arbitri, consemnarea dezbaterilor în încheieri de ședință, îndosărierea actelor, întocmirea și păstrarea registrelor, precum și orice alte asemenea lucrări necesare bunei desfășurări a arbitrajului;

e) asigurarea unui spațiu corespunzător pentru desfășurarea arbitrajului;

f) urmărirea și facilitarea arbitrajului astfel încât acesta să se desfășoare în bune condiții și să se finalizeze în termenul stabilit;

g) examinarea, la cererea tribunalului arbitral și a părților, a proiectului de hotărâre arbitrală sub aspectul formei și/sau al unor probleme de drept, fără însă a se impune asupra libertății de decizie a arbitrilor.

Art. 83. Competența Președintelui Curții de Arbitraj

În cazul în care părțile au optat pentru Regulamentul de Arbitraj al Comisiei Națiunilor Unite pentru Dreptul Comercial Internațional (UNCITRAL), sub asistența Curții de Arbitraj, autoritatea de nominare a arbitrilor este Președintele Curții de Arbitraj, dacă părțile nu au stabilit altfel.

CAPITOLUL VIII SCOATEREA DE PE ROL A LITIGIULUI. PERIMAREA

Art. 84. Scoaterea cauzei de pe rol

(1) În cazul în care desfășurarea normală a litigiului este împiedicată din vina reclamantului, prin neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de prezentele Reguli, i se va comunica o înștiințare scrisă, prin

care i se indică obligațiile ce îi revin, termenul pentru aducerea lor la îndeplinire, precum și consecințele neconformării.

(2) Termenul menționat la alineatul precedent este de 10 zile dacă tribunalul arbitral nu a fost constituit, sau este cel stabilit de tribunalul arbitral constituit.

(3) Dacă reclamantul nu răspunde sau nu se conformează obligațiilor ce îi revin în termenul stabilit, litigiul se scoate de pe rol prin rezoluția Președintelui Curții de Arbitraj, iar acțiunea arbitrală rămâne în nelucrare, fără a se restitui taxele plătite.

Art. 85. Perimarea cererii de arbitrare

(1) Cererea de arbitrare se perima de drept dacă a rămas în nelucrare din vina părții timp de șase luni.

(2) Perimarea se constată din oficiu sau la cererea părții interesate. În ambele cazuri, președintele Curții de Arbitraj fixează termen și dispune citarea de urgență a părților, precum și întocmirea de către Secretariat a unui referat asupra actelor de procedură în legătură cu perimarea.

(3) Tribunalul arbitral va fi compus dintr-un arbitru unic în persoana președintelui Curții de Arbitraj sau a arbitrului pe care îl va desemna.

(4) În cazul în care tribunalul arbitral a fost constituit și litigiul se află în curs de soluționare, perimarea se pronunță de tribunalul arbitral în componența stabilită.

(5) Dacă procedura de citare a uneia dintre părți nu a fost îndeplinită din cauză că adresa acesteia nu este cunoscută ori s-a mutat fără a se cunoaște noua adresă sau refuză primirea ori se constată lipsa oricărei persoane la domiciliul sau sediul indicat în actele dosarului, această parte va fi citată în procedura de perimare prin afișare la ușa Curții de Arbitraj.

CAPITOLUL IX DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Art. 86. Dreptul comun aplicabil

Prezentele Reguli se completează cu dispozițiile de drept comun din Codul de procedură civilă, în măsură în care acestea sunt compatibile cu arbitrajul și cu natura litigiilor.

Art. 87. Intrarea în vigoare

Prezentele Reguli intră în vigoare la data de 06 mai 2014 și se vor publica pe site-ul Camerei de Comerț și Industrie Iași.

Art. 88. Dispoziții tranzitorii

Litigiile în curs la data intrării în vigoare a prezentelor Reguli se vor soluționa potrivit regulilor în vigoare la data introducerii cererii de arbitrare, în afară de cazul în care părțile optează pentru aplicarea prezentelor Reguli.

Art. 89. Anexele

Anexele nr. 1 - 3 fac parte integrantă din prezentele Reguli.

ANEXA 1
Model orientativ
Clauza compromisorie
recomandată de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional
de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României
pentru a fi inclusă în contractele comerciale

„Orice litigiu decurgând din sau în legătură cu acest contract, inclusiv referitor la încheierea, executarea ori desființarea lui, se va soluționa prin arbitrajul Curții de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie Iași, în conformitate cu Regulile de procedură arbitrală ale acestei Curți. Hotărârea arbitrală este definitivă, obligatorie și executorie.”

Părțile mai pot adăuga, la opțiunea lor, următoarele mențiuni:

1. „Tribunalul arbitral va fi compus dintr-un arbitru unic numit prin acordul părților sau în lipsa acestui acord, de Președintele Curții de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie Iași”.

(În cazul când nu se includ aceste mențiuni, tribunalul arbitral va fi compus, conform Regulilor de procedură arbitrală din 3 membri: câte unul numit de fiecare dintre părți și un supraarbitru ales de cei doi arbitri).

2. „Tribunalul arbitral va judeca litigiul în drept cu aplicarea legii române”,

sau

„Tribunalul arbitral va judeca litigiul în echitate”.

3. „Locul arbitrajului este la ..... (dacă se stabilește alt loc decât sediul Curții de Arbitraj)”.

4. „Tribunalul arbitral va pronunța hotărârea în termen de..... luni (în situația în care părțile convin să stabilească un termen mai mare sau mai mic de 6 luni, prevăzut de Regulile de procedură arbitrală ale Curții de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie Iași)”.

ANEXA 2
Model orientativ
Formular de compromis
recomandat de Curtea de Arbitraj Comercial Internațional
de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României

Subsemnații:

1 ..... (nume/denumire; numele reprezentanților legali sau convenționali; domiciliu/sediu; număr de înmatriculare la Registrul Comerțului; număr de telefon, telex, fax, adresa poștei electronice și alte elemente de identificare, după caz), denumită în continuare partea 1, și

2. (aceleași date), denumită în continuare partea 2, constatăm că între noi a intervenit un litigiu izvorât din Contractul nr ..... din data de , litigiu având următorul obiect:

Partea 1 pretinde că ..... (expunerea pe scurt a pretențiilor)

Partea 2 susține că.....(expunerea pe scurt a obiecțiilor).

Subsemnații convenim ca acest litigiu să fie soluționat prin arbitrajul Curții de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie Iași, în conformitate cu Regulile de procedură arbitrală ale acestei Curți. Hotărârea arbitrală pronunțată în acest litigiu este definitivă, obligatorie și executorie.

Părțile mai pot adăuga, la opțiunea lor, următoarele mențiuni:

1. „Tribunalul arbitral va fi compus din d-na/dl..... în calitate de arbitru unic.”

sau

„Tribunalul arbitral va fi compus dintr-un arbitru unic numit de președintele Curții de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie Iași”

sau

„Tribunalul arbitral va fi compus din 2 arbitri: d-na/dl..... , numit de partea 1 și d-na/dl..... numit de partea 2.”

sau

„Tribunalul arbitral va fi compus din trei membri: d-na/dl..... arbitru desemnat de partea 1 și d-na/dl.: .....arbitru desemnat de partea 2. Cei doi arbitri vor alege un supraarbitru, în termenul și condițiile prevăzute de Regulile de procedură arbitrală ale Curții de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie Iași.” (variantă: „Supraarbitrul va fi desemnat de Președintele Curții de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie Iași”).

sau

„Tribunalul arbitral va fi compus conform acestor Reguli de procedură arbitrală”.

2. „Tribunalul arbitral va judeca litigiul în drept, cu aplicarea legii române”,

sau

„Tribunalul arbitral va judeca litigiul în echitate”.

3. „Locul arbitrajului este la ..... (dacă se stabilește alt loc decât sediul Curții de Arbitraj)”.

4. „Tribunalul arbitral va pronunța hotărârea în termen de..... luni (în situația în care părțile convin să stabilească un termen mai mare sau mai mic de 6 luni, prevăzut de Regulile de procedură arbitrală ale Curții de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie Iași).

Încheiat în dublu exemplar, la ..... , astăzi.....

Semnătura părții 1,

Semnătura părții 2,

ANEXA 3
DECLARAȚIE DE ACCEPTARE, INDEPENDENȚĂ,
IMPARȚIALITATE ȘI DISPONIBILITATE

Doamna/Domnul.....

de profesie.....

înscris / neînscris pe Lista de arbitri a Curții de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie lași (denumită, în continuare, Curtea de Arbitraj),

declar următoarele:

1) Acceptare/Refuz de a îndeplini misiunea de arbitru:

Accept să fac parte din tribunalul arbitral ce va soluționa litigiul înregistrat la Curtea de Arbitraj sub nr / ....., în calitate de .... (arbitru / supraarbitru)

Refuz să fac parte din tribunalul arbitral ce va soluționa litigiul înregistrat la Curtea de Arbitraj sub nr / (în acest caz, se va proceda numai la semnarea și datarea prezentei Declarații)

2) Respectarea Regulilor de procedură arbitrală ale Curții de Arbitraj

Am luat cunoștință de prevederile Regulilor de procedură arbitrală ale Curții de Arbitraj și înțeleg să respect cu strictețe

2) Independență și imparțialitate:

Nu mă aflu în niciuna din cauzele de incompatibilitate prevăzute de art. 20 din Regulile de procedură arbitrală ale Curții de Arbitraj, de natură a pune la îndoială independența și imparțialitatea mea

Consider că pot să îmi îndeplinesc misiunea de arbitru în mod independent și cu imparțialitate, dar înțeleg să declar următoarele împrejurări:

3) Disponibilitate:

Confirm, pe baza informațiilor pe care le dețin în acest moment, că sunt în măsură să dedic timpul necesar desfășurării și finalizării procedurii arbitrale în timpul afectat acesteia potrivit Regulilor de procedură arbitrală ale Curții de Arbitraj.

Semnătura

Data